

III. NAGRADA

AUTOR: Matija Knezović

NASLOV KRATKE PRIČE: Sjećanje

Vraćajući se iz škole, često bih namjerno krenula dužim putem koji je vodio do njezine kuće. I ovaj put je sjedila na istom mjestu, pognuta, u crnini, kao da nekoga čeka. U jednoj joj je ruci uvijek bila krunica, a u drugoj njegova slika. Nikad je nisam pitala za njega, uvijek bi sama započela priču. Tako je bilo i ovaj put.

– Moj ti je Perica uvik igra šah, – počela je bez uvoda – to mu je bio izlaz iz svih problema. Sio bi s nekim za stol, i taj drveni stari šah i kombinacije koje je sklapa u glavi bile su cili njegov svit. Moga je tako od jutra do mraka, a kako bi bio sritan kad bi pobijedio. Digod mi se učini da ga i sad vidin.

Izborano i umorno lice starice tada se nasmiješilo, pogledala je prema stolu i kao da je kratki trenutak sjećanja na ta vremena izbrisao teret godina i tuge. Često je u tim svojim pričama govorila o njemu kao da je prisutan, da još uvijek igra, smije se i ljubi je za rastanak... To je bio njezin način da mu bude bliže.

Nakon toga bi se obično zatvorila vrata uspomena, uslijedio bi povratak u stvarnost i pitanje: – Dite moje, kako je u školi?

Ali ovaj put je zastala kao da je skupljala snagu da nastavi. Duboko je uzdahnula pogledavši u sliku koju je stiskala žuljevitim rukama i s blagim majčinskim prijekorom u glasu nastavila: – Uvik je bio tvrdoglav, u svemu... Tako je bilo i kad je rat počeo. Svi smo ga pokušali odgovorit, ja najviše, ali bio je odlučan. Nikad odlučniji. Sićan se njegovih riči: – Majko, iden branit svoju zemlju, svoju braću i sestre, tebe i ćaću. Ako me voliš, nemoj me odgovarat od toga, ne mogu ovde mirno sidit dok naša domovina krvari.

– Srce mi je pucalo, ali se u isto vrime punilo ponosom. Znala san ako ode da ga možda više nikad neću vidit. Progutala san svu svoju muku, znala san da će otić bez obzira na sve, zato san jedva smogla snage i rekla mu: – Ajde, sine moj, Bog neka ti je na pomoći i nek te čuva.

Pričala je starica o odlasku, o tome kako joj se život sveo na zvukove crkvenih zvona, gledanje vijesti, minute telefonskih poziva, na kratke dolaske s bojišta, susrete sa sinom.

– Nikad nije htio govoriti o ratu, pravio bi se da ne čuje kad ga pitaju. Samo bi rekao: – Ma pusti sad to, ajmo zaigrat partiju šaha.

Na trenutak je odlutala... Nisam se usudila ništa pitati, imala sam osjećaj da bi svaka moja riječ bila suvišna. Odjednom, uzela me za ruku i kao da me povela sa sobom u sjećanje koje bi najradije zauvijek izbrisala.

– Uvik san ga ovde čekala, činilo mi se da će prije doć ako izađen isprid kuće. I taj san dan sidila ovde kad je došlo vojno auto. Mislila san da je on. Digla san se i poletila mu u susret. Kad su iz auta izašla dva nepoznata čovika u uniformi, znala san da nije dobro. Jedino čega se sićan bile su riči: – Borio se hrabro do kraja.

– Dalje ih nisan čula, pa mi je mrak na oči. Srce mi se slomilo. Izgubila san dio sebe taj dan, i nikad ga neću nać, tek kad njemu dođen. Dali su mi njegove stvari i ovu krunicu.

Dok sam je slušala, čudila sam se kako može zadržati suze. I onda, kao da je znala o čemu mislim, rekla je: – Već dugo ne mogu pustit suzu, izgleda da san ih sve potrošila. Zatim joj je pogled pao na sliku, izlisanu od godina držanja, na kojoj se smiješio mladić u uniformi.

– Stalno sanjan isti san, da dolazi auto, ali da on izlazi iz auta i trči me zagrlit. I onda se probudim i bude mi ža, tila bi zaspat zauvik. Zato svaki dan ovde sidin, čekan ga i uvik ću ga čekat.

Rastužila me njezina priča, ali bilo mi je i drago što sam je čula. Međutim, nisam shvaćala zašto je izabrala baš mene koja sam bila još dijete. Nakon nekoliko minuta šutnje, smogla sam snage i upitala je.

– Znaš, dite moje, teško mi je o ovome govorit, ali moram da se ne zaboravi. Važno je da vi mladi znate šta smo sve prošli i koliko smo dali da bi vi danas imali slobodnu domovinu, našu Hrvatsku, jer dok god živi sjećanje, živi i moj Perica i svi naši sinovi. Nikoga ne mrzin, samo taj prokleti rat koji nam je toliko odnio.

Krenula sam kući ostavljajući je s njezinim uspomenama.

*

Na povratku sam razmišljala o baki Mariji, ali i svim hrabrim majkama koje su dale svoje sinove i kćeri da bismo moji vršnjaci i ja sada slobodno i bez straha šetali ulicama naše domovine.

Mi ne možemo pojmiti njihovu bol, ali svojim životom možemo odati počast njihovoj žrtvi prenoseći priče o ponosu, hrabrosti i žrtvi, priče o godinama čekanja i traženju spasa u sjećanjima koje nećemo naći u udžbenicima iz povijesti. Nikad nisam morala čitati o ratu. U mojoj obitelji i mom Aržanu oduvijek sam okružena ljudima koji su mi pričali. Učili su me i dalje me uče o značaju rata, veličini i ljubavi naših ratnika prema domovini, ljubavi koja je bila veća i od života. Takva je i ljubav njihovih majki, koje tiho i nenametljivo čuvaju uspomene i čekaju trenutak ponovnog susreta.

*

U Aržanu, u Petrovo ime otvoren je šahovski klub. Svaki susret i natjecanje prilika su da ga se sjetimo i ispričamo priču o njegovom životu i ratnom putu.

Da se ne zaboravi, da živi u našem sjećanju. To je najmanje što možemo učiniti.

Zato i ova priča.